

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом СумДПУ імені А.С.Макаренка

№ 499 від 12 грудня 2016 року

Ректор Ю.О. Лянной

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КАФЕДРУ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН
І ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені А.С. МАКАРЕНКА

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради університету
12 грудня 2016 року протокол № 7

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про кафедру спортивних дисциплін і фізичного виховання навчально-наукового інституту фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (наказ МОН України від 02.06.1993 р. № 161), наказу МОН України від 07.08.2002 р. № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», «Положення про планування та облік науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу СумДПУ імені А. С. Макаренка (від 12.03.2012 р.), Статуту СумДПУ імені А. С. Макаренка, «Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах» (наказ Міністерства юстиції України 10 березня 2006 р. за № 249/12123), «Примірне положення про організацію і зміст роботи кафедри, предметної (циклової) комісії фізичного виховання вищого навчального закладу» (наказ МОН України 24.12.2004 р. № 976), наказу «Про підготовку до 2016-2017 навчального року» (від 23.03.2016 р. № 122 СумДПУ імені А. С. Макаренка та рішення навчально-методичної ради університету (протокол № 4 від 16.03.2016 р.).

1.2. У Положенні терміни і поняття застосовуються у такому значенні:

***кафедра** – базовий структурний підрозділ університету (інститутів, факультетів), що проводить навчально-виховну і методичну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей (напрямів підготовки), спеціалізації, забезпечує викладання споріднених навчальних дисциплін, здійснює наукову, науково-дослідну діяльність за одним чи кількома напрямками;*

***предметно-методична секція кафедри** – навчально-методичний підрозділ кафедри, що проводить навчально-методичну роботу з однієї або кількох споріднених навчальних дисциплін, створюється з ініціативи кафедри й затверджується наказом ректора за умови, якщо до її складу входить не менше ніж три науково-педагогічних працівники;*

***науково-педагогічні працівники (НПП)** – особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації професійно займаються педагогічною діяльністю в поєднанні з науковою та науково-методичною діяльністю.*

1.3. Кафедра створюється рішенням вченої ради СумДПУ імені А. С. Макаренка, якщо до її складу входить не менше ніж п'ять науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи і не менше ніж три з яких мають науковий ступінь або вчене звання.

1.4. Кафедра реорганізовується, ліквідується наказом ректора за рішенням вченої ради СумДПУ імені А. С. Макаренка.

1.5. Робота кафедри ґрунтується на принципах науковості, саморозвитку, демократизму, наступності, персональної і колективної відповідальності, колегіальності обговорення питань, що віднесені до її компетенції.

2. СТРУКТУРА ТА КЕРІВНИЦТВО КАФЕДРОЮ

2.1. Кафедра спортивних дисциплін і фізичного виховання створена у 2014 році. З вересня 2016 року до складу кафедри приєдналися викладачі фізичного виховання з інших кафедр НН інституту фізичної культури. Керівництво кафедрою здійснює завідувач кафедри, який обирається за конкурсом вченою радою університету. В окремих випадках завідувач кафедри призначається наказом ректора до оголошення конкурсу. Завідувач несе персональну відповідальність за виконання кафедрою покладених на неї завдань і обов'язків. Завідувач кафедри щорічно звітує на засіданні кафедри про результати її та його діяльності.

2.2. Керівництво кафедрою здійснює завідувач кафедрою, який призначається на посаду у відповідності до чинних нормативно-правових актів та не може перебувати на посаді більше як два строки. Керівник кафедри повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри. Завідувач кафедрою є безпосереднім керівником науково-педагогічних працівників та інших працівників кафедри.

2.3. Повноваження та права завідувача кафедри:

– розробляти та затверджувати на засіданні кафедри план роботи кафедри;

– розподіляти навчальне навантаження та інші види педагогічної роботи науково-педагогічних працівників кафедри у відповідності до «Положення про планування та облік науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу СумДПУ імені А. С. Макаренка» та наказу «Про організацію навчального процесу у зазначеному ВУЗі»;

– аналізувати та затверджувати індивідуальні плани науково-педагогічних працівників кафедри;

– аналізувати рейтингові показники діяльності НПП кафедри у відповідності до «Положення про рейтингове оцінювання діяльності інститутів, факультетів, кафедр та НПП СумДПУ імені А. С. Макаренка»;

– здійснювати контроль виконання посадових обов'язків та трудової дисципліни працівників кафедри;

– вносити пропозиції про зміни до обов'язків працівників кафедри, обсягу навчального навантаження НПП у зв'язку з виробничою необхідністю;

– вносити пропозиції щодо змін штатного розпису кафедри;

– подавати пропозиції щодо підвищення якості підготовки фахівців кафедри;

– відвідувати навчальні заняття науково-педагогічних працівників кафедри та давати оцінку якості проведення відкритих занять;

– скликати в установленому порядку (та за виробничою необхідністю)

засідання кафедри і виробничі наради;

– брати участь у розробці проектів інструкцій, положень та інших нормативних документів, які мають відношення до роботи кафедри.

2.4. Завідувач кафедри зобов'язаний:

– виконувати навчально-педагогічне навантаження в межах затвердженого бюджету часу;

– проводити роботу з удосконалення навчально-виховного процесу на кафедрі, впроваджувати ефективні інноваційні методи та засоби навчання та виховання, узагальнювати та розповсюджувати передовий досвід роботи кращих науково-педагогічних працівників кафедри, а також провідних фахівців інших вищих навчальних закладів освіти;

– координувати діяльність кафедри з керівництвом інститутів і факультетів, навчально-методичною радою СумДПУ імені А. С. Макаренка;

– організовувати та здійснювати контроль за якістю проведення занять, узагальнювати та аналізувати результати контролю, обговорювати на засіданнях кафедри та визначати заходи щодо усунення виявлених недоліків;

– організовувати розробку документів із планування, організації та обліку навчальної, виховної, методичної та наукової роботи кафедри;

– вимагати від працівників кафедри належного виконання покладених на них функціональних обов'язків;

– здійснювати роботу з підготовки й оцінки діяльності членів кафедри, вносити пропозиції щодо заохочення (стягнення) з урахуванням особистого внеску у спільні результати роботи кафедри;

– розподіляти педагогічне навантаження серед науково-педагогічних працівників кафедри з подальшим обговоренням та ухваленням на засіданні кафедри, здійснювати контроль за його виконанням;

– спрямовувати, координувати і контролювати діяльність предметно-методичних секцій;

– розглядати та затверджувати до початку навчального року індивідуальні плани роботи науково-педагогічних працівників кафедри;

– перевіряти та оцінювати виконання індивідуальних планів роботи кожним працівником кафедри, підводити підсумки рейтингування роботи науково-педагогічних працівників;

– визначати зміст, порядок та методику проведення поточного та підсумкового контролю успішності студентів, забезпечувати організацію його проведення;

– здійснювати контроль за підвищенням кваліфікації та проходженням стажування науково-педагогічних працівників кафедри;

– надавати допомогу науково-педагогічним працівникам кафедри у їх професійному становленні та оволодінні професійною майстерністю;

– організовувати наукову роботу кафедри;

– проводити роботу щодо створення та вдосконалення навчально-матеріальної бази кафедри, вживати заходи стосовно її збереження та підтримання в належному стані;

– контролювати дотримання працівниками кафедри норм охорони праці

та правил техніки безпеки і протипожежної безпеки під час проведення навчальних занять.

2.5. Завідувач кафедри повинен знати:

- нормативно-правові акти, розпорядчі та методичні документи, що стосуються організації навчально-виховного процесу і науково-дослідної діяльності;
- галузеві освітні стандарти вищої освіти;
- основи трудового законодавства України;
- порядок складання, оформлення і ведення службової документації;
- порядок проведення конкурсу науково-педагогічних працівників та терміни перебування їх на посаді;
- чинні вимоги щодо підвищення кваліфікації НПП;
- порядок організації і планування роботи кафедри;
- педагогіку і психологію вищої школи;
- сучасні форми та методичку проведення всіх видів навчальних занять;
- правила і норми охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги:

- старшого дослідника;
- науковий ступінь доктора (кандидата) наук;
- вчене звання професора (доцента);
- наявність друкованих наукових і навчальних (навчально-методичних) видань, які використовуються у педагогічній практиці.

2.6. На кафедрах, де кількість науково-педагогічних працівників перевищує 10 осіб, може бути призначений заступник завідувача кафедри, який діє в межах посадових повноважень і здійснює керівництво кафедрою на період відсутності її завідувача.

2.7. У разі необхідності об'єднання викладачів, які забезпечують навчально-виховну та методичну роботу з кількох споріднених дисциплін, створюється предметно-методична секція, за умови, що до її складу входить не менше трьох науково-педагогічних працівників.

2.8. Пропозиції щодо складу предметно-методичних секцій, а також її завідувача щорічно надаються до навчального відділу до початку нового навчального року й затверджуються наказом ректора. Обов'язки завідувача може виконувати науково-педагогічний працівник, який має вчене звання або науковий ступінь.

2.9. Кількісний і якісний склад кафедри встановлюється штатним розписом, який може коригуватися у разі збільшення або зменшення науково-педагогічного навантаження на новий навчальний рік.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ

3.1. Кафедра спортивних дисциплін і фізичного виховання є загальноуніверситетською і забезпечує викладання дисципліни «Фізичне виховання»

у всіх структурних підрозділах зазначеного університету та теоретичні і практичні дисципліни у навчально-науковому інституті фізичної культури. Основними завданнями кафедри є:

- реалізація освітньо-професійних програм, навчальних планів підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за напрямом 6.010201 Фізичне виховання, спеціальностями 7.01020101 Фізичне виховання, 8.01020101 Фізичне виховання;

- підготовка аспірантів спеціальності 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення;

- організація та здійснення на високому науково-методичному рівні навчально-виховного процесу шляхом формування наукового змісту й практичного спрямування навчальних дисциплін;

- розробка і впровадження нових форм, методів і сучасних технологій навчання;

- розробка й систематичне оновлення науково-методичного забезпечення навчальних дисциплін, які викладаються кафедрою;

- розробка і впровадження критеріїв оцінки та засобів діагностики рівня засвоєння знань й оволодіння вміннями;

- здійснення контролю та аналізу якості знань та вмінь через систему поточного, модульного й підсумкового контролю, державної атестації;

- підготовка до видання навчальної, наукової, методичної літератури (підручників, навчальних посібників, курсів лекцій, словників, довідників, дослідницьких завдань, методичних розробок тощо);

- ухвалення педагогічного навантаження науково-педагогічних працівників кафедри;

- організація педагогічного контролю науково-педагогічної діяльності науково-педагогічних працівників у формі пробних і відкритих занять з подальшим обговоренням на засіданні кафедри;

- вивчення, узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду з метою підвищення наукового рівня, професійної культури та педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників кафедри;

- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, їх стажування за спеціальністю;

- підготовка наукових кадрів, системна робота щодо покращення якості професорсько-викладацького складу;

- проведення організаційно-виховної роботи; виховання у майбутнього фахівця професійних рис характеру, формування наукового світогляду, моральних якостей майбутнього вчителя, громадянської позиції;

- організація науково-дослідної роботи студентів;

- організація самостійної роботи студентів через систему індивідуальних занять і консультацій відповідно до Положення СумДПУ імені А. С. Макаренка про організацію навчально-виховного процесу;

- надання пропозицій адміністрації університету щодо удосконалення навчально-лабораторної бази;

- проведення профорієнтаційної роботи;
- координація діяльності всіх кафедр, що забезпечують фахову підготовку студентів;
- розробка пропозицій щодо вдосконалення освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм підготовки фахівців, системи діагностики якості освіти, комплексних кваліфікаційних завдань, організаційно-методичних документів;
- порушувати перед керівництвом ВНЗ питання щодо кадрового, матеріально-технічного і фінансового забезпечення роботи кафедри;
- організація співробітництва з кафедрами вищих навчальних закладів, спортивними організаціями України та зарубіжжя (виконання спільних угод, проектів, програм, наукових конференцій, підвищення кваліфікації тощо).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КАФЕДРИ

4.1. Діяльність кафедри здійснюється відповідно до плану роботи на навчальний рік, який затверджується на засіданні кафедри і погоджується з проректором з науково-педагогічної (навчальної) роботи. План роботи кафедри складається на підставі документів, які визначають зміст підготовки фахівців, плану роботи СумДПУ імені А. С. Макаренка на навчальний рік, плану роботи інституту (факультету) та передбачає конкретні заходи з організаційної, навчальної, методичної, виховної і науково-дослідної роботи. План роботи кафедри передбачає розгляд питань теоретичної і практичної підготовки фахівців, удосконалення матеріально-технічної бази, забезпечення виконання рішень з організації навчально-виховного процесу, співробітництва з іншими ВНЗ, аналіз і оцінку результатів роботи кафедри.

4.2. Посадові обов'язки науково-педагогічних та інших працівників кафедри визначені у кваліфікаційних характеристиках посад науково-педагогічних працівників, затверджених наказом МОН України № 665 від 1 червня 2013 року.

4.3. На кафедрі ведеться організаційна, обліково-звітна та навчально-методична документація відповідно до номенклатури справ.

4.4. З метою реалізації основних завдань кафедри, оперативного реагування на поставлені завдання, здійснення принципу колегіальності що місяця проводять засідання кафедри. Рішення, схвалені на засіданнях, є обов'язковими для виконання працівниками кафедри. Рішення кафедри набирають чинності, якщо в засіданні бере участь не менше 2/3 її складу. Рішення приймаються переважною більшістю голосів наявних членів кафедри. У разі суперечності рішення кафедри діючому законодавству та нормативно-правовим актам це рішення може бути відмінено ректором.

Позачергове засідання кафедри може бути скликане за рішенням завідувача кафедри або за дорученням ректора, проректора, декана (директора), а також за ініціативою не менше половини штатних працівників кафедри.

4.5. Контроль за діяльністю кафедри здійснює декан факультету (директор інституту). Перевірка навчально-методичної, наукової роботи

кафедри може здійснюватись відповідними підрозділами університету згідно із повноваженнями та за дорученням відповідних проректорів.

5. ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН І ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

НПП кафедри зобов'язані:

– забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників);

– забезпечувати викладання навчальних дисциплін у відповідності до розкладу занять структурних підрозділів зазначеного ВУЗу та виконувати деклараційні положення індивідуального плану на навчальний рік, затверджених на засіданні кафедри і завідуючим;

– підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);

– дотримуватись норм педагогічної етики, моралі, дотримуватись втілювати гуманістичні цінності виховання у навчальний процес, поважати гідність усіх учасників освітнього процесу, прищеплювати студентам любов до країни, виховувати їх у дусі патріотизму та любові до Конституції і Державних символів України;

– розвивати у студентства самостійність, ініціативність та творчі здібності;

– дотримуватися Статуту вищого навчального закладу, законів сфери вищої освіти та трудових відносин, нормативно-правових актів, які забезпечують навчально-виховний процес у ВУЗі та ін.

6. ПРАВА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН І ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

НПП працівники кафедри мають наступні права:

– на академічну свободу;

– на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;

– на захист професійної честі та гідності;

– брати участь в управлінні вищим навчальним закладом через обрання до вищого органу громадського самоуправління, вченої ради ВНЗ чи його структурного підрозділу;

– обирати методи та засоби навчання, які забезпечують високу якість навчального процесу;

– на забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами ВНЗ, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;

– безоплатно користуватись бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів ВНЗ;

- на захист права інтелектуальної власності;
- на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років;
- брати участь в об'єднаннях громадян;
- на соціальне та пенсійне забезпечення в установленому законодавством порядку;
- НПП кафедри мають інші права передбачені законодавством і Статутом вищого навчального закладу.

7. РОБОЧИЙ ЧАС НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ, НАУКОВИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН І ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

2. Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Норми часу навчальної роботи у вищих навчальних закладах державної та комунальної форми власності (крім вищих навчальних закладів, що мають статус національного або дослідницького) визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням із заінтересованими державними органами. Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи визначаються вищим навчальним закладом.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

3. Рекомендований перелік видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються вищим навчальним закладом за погодженням з виборними органами первинних організацій профспілки (профспілковим представником).

5. Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених законодавством.

8. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО КАФЕДРУ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН І ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

8.1. Положення про кафедру спортивних дисциплін і фізичного виховання розглядається й ухвалюється Вченою радою та вводиться у дію наказом ректора.

8.2. Зміни та доповнення до цього Положення пропонуються й розглядаються безпосередньо професорсько-викладацьким складом зазначеної кафедри та ухвалюються Вченою радою і вводяться у дію наказом ректора.

Завідувач кафедри,
к. фіз. вих., доцент

С. А. Лазоренко

Провідний юрисконсульт

В.М. Черкашин